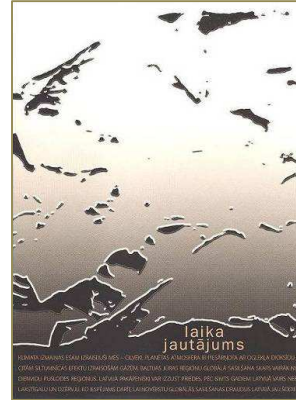

Filma „Laika jautājums”

Idejas un nodarbību plānu piedāvājums darbam ar filmu

Aicinām mācību procesā izmantot filmu „Laika jautājums”, kurā fiksēti globālās sasilšanas draudi Latvijā, analizēti tās cēloņi, kā arī iezīmēti iespējamie risinājumi globālās sasilšanas un tās izraisīto seku likvidēšanai.

Par filmu

Filmā ir plašs ekspertu – Latvijas vadošo ģeogrāfijas, bioloģijas, hidroloģijas, ekoloģijas speciālistu, kā arī sabiedrisko darbinieku, un tā veidota ar mērķi mainīt sabiedrības izpratni un vērtības, aicinot apzināties, kā mans dzīvesveids ietekmē apkārtējo vidi globālās sasilšanas kontekstā. Filmu 2008.gadā izveidoja studija "Mistrus Media" sadarbībā ar Latvijas Valsts prezidenta kanceleju, Latvijas Valsts Meži un Latvijas Zaļais punkts. Filmas scenārija autors ir Guntars Daģis, režisors Juris Pakalniņš.

Idejas un nodarbību plāni

Lai atvieglotu Jūsu darbu, pievienojam idejas aktivitātēm ar filmu, kā arī trīs iespējamo nodarbību plānu variantus un darba lapas skolotāja izvēlei, ņemot vērā skolēnu īpatnības un laika resursu ierobežotību.

Turpmākajās lapās atradīsiet:

1. Nodarbību plāna variantu 3 – 4 mācību stundām;
2. Nodarbību plāna variantu 2 mācību stundām ar Darba lapu 1.pielikumā;
3. Nodarbības plāna variantu 1 mācību stundai ar Darba lapu fragmentam „Latvija. Nākotnes jautājums” 2.pielikumā un Darba lapu fragmentam „Rīcības jautājums” 3. pielikumā;
4. Citas idejas, kā izmantot filmu „Laika jautājums” mācību procesā.

Nodarbību plānu un darba lapu autore ir Bērnu un jauniešu vides izglītības centra „Rīgas Dabaszinību skola” direktore un Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes pasniedzēja Daiga Kalniņa.

Kā iegūt filmu?

Filmas „Laika jautājums” DVD ir iespējams iegūt sazinoties ar programmas „Zaļā punkta skola” vadītāju Ritu Bubinu: rita@zalais.lv, tālr. 67039813.

Filmas struktūra un tēmas

Filma „Laika jautājums” veidota no ievada un 5 daļām, tās kopējais garums 49 min. 34 sek. Katra no daļām ir izmantojama atbilstošā tematā mācību procesa dažādošanai, tāpēc piedāvājam īsu filmas pārstāstu, lai skolotājam būtu vieglāk orientēties, gatavojot darba lapas un uzdevumus mācību procesa dažādošanai, izmantojot filmas vai tās fragmentu skatīšanos.

Fragmenta ilgums (no – līdz)	Fragmenta nosaukums	Īss satura pārstāsts
0:00 – 2:00	Ievads (bez teksta)	Skati ar ledājiem, izgāztuvi, plūdiem. 2100. gads - vīzija (ledāji izkusuši, bads, vētras).
2:00 – 4:10	Klimata jautājums	Globālā sasilšana. Faktori, kas nosaka klimatu (arī uzskatāms grafisks attēlojums): <ul style="list-style-type: none"> - Saules aktivitāte; - Planētas rotācijas ass, orbīta - Vulkānu izvirdumi; - Siltumnīcas efekta gāzu palielināšanās
4:10 – 17:56	CO ₂ jautājums	Kas ir CO ₂ ? Kur rodas? Kā samazina? Sekas. (Arī uzskatāms grafisks attēlojums) 6:00 Piemēri par cilvēku domāšanu un tās maiņu (izsakās zinātnieki un pazīstami cilvēki, 8:00 prezidents V.Zatlers). 13:40 Klimats mainās. Ķēdes reakcija. Piemēri. Sekas. Bojā gājušie dažādās katastrofās. 16:37 Tuksnešu palielināšanās un ūdens trūkums.
15:56 – 25:29	Latvija. Nākotnes jautājums	Krastu noskalošanās. Baltijas jūrā ieplūdis vairāk saldūdens un izzudis mencas. Upju ātrāka aizaugšana. Saslimšana ar vēzi (ozona caurums). Alerģijas, īpaši astma. Neredzētu slimību parādīšanās (piem., malārija). Sauszemes sugu izzušana un jaunu ienākšana. Vīnogu audzēšana Latvijā.
25:29 – 32:23	Rīcības jautājums	CO ₂ kalkulators internetā. Kas un cik daudz CO ₂ (%) rada. Ko var darīt katrs, lai samazinātu ietekmi uz vidi: <ul style="list-style-type: none"> - elektrības patēriņa samazināšana; - ēšanas paradumu maiņa; - pārvietošanās; - mājas būvēšana; - iepirkšanās paradumi; - politika un atkritumu pārstrāde. Plastmasas pudeļu pārstrāde. Papīra pārstrāde.
46:25	Nobeigums (bez nosaukuma)	Ir alternatīvas, bet vai cilvēki tās izvēlēsies? Kas izdzīvos?
49:00 – 49:34	Titri	

1. variants

(3 – 4 mācību stundas)

Solis nr. 1

Sadaliet skolēnus grupās, balstoties uz skolēnu uztveres un domāšanas veidiem, kur katram grupas dalībniekam jāveic kāds konkrēts uzdevums filmas skatīšanās laikā:

1. jāizdomā jautājumi par būtiskāko filmā;
2. jāizveido shēmas par būtiskāko filmā;
3. jāattēlo būtiskākais zīmējums;
4. jāapkopo būtiskākie fakti, kas izklāstīti filmā;
5. jāapkopo filmā dotie ieteikumi;
6. jāapkopo informācija par nākotnes prognozēm, kas izklāstītas filmā.

Solis nr. 2

Pēc filmas noskatīšanās pārrunājiet būtiskākos jautājumus un rosiniet diskusiju par tematiem:

1. Klimata izmaiņas – dabas vai cilvēka izraisītas?
2. Kā klimata izmaiņas ietekmēs mani?
3. Kāda būs vides kvalitāte 2100. gadā?

Aiciniet argumentēt izteiktos viedokļus ar filmas skatīšanās laikā dažādos veidos piefiksētajiem faktiem.

Solis nr. 3

Pārrunājiet, kas ir vīzija.

Solis nr. 4

Lūdziet grupām apkopot filmas skatīšanās laikā dažādos veidos piefiksēto informāciju un diskusijā radušās idejas un izveidot Latvijas vīziju 2100. gadā – īsu, konkrētu, argumentētu.

Solis nr. 5

Aiciniet grupas iepazīstināt pārējos ar izveidoto vīziju, piefiksējiet uz tāfeles vai lielas lapas būtiskāko, pārrunājiet apkopotās idejas (argumenti par/pret) un palīdziet skolēniem izveidot visas klases kopējo vīziju.

Solis nr. 6

Aiciniet skolēnus padomāt, ko vajadzētu vai nevajadzētu darīt (atkarībā no tā vai vīzija ir optimistiski vai pesimistiski orientēta), lai šī vīzija kļūtu vai nekļūtu par realitāti. Ar jautājumiem virziet skolēnu domas lokālas, viņiem un vietējai sabiedrībai izpildāmas darbības izvirzīšanai, kas būtu videi draudzīga.

Solis nr. 7

Lūdziet grupām izveidot sociālos plakātus, kuros viņi aicinātu veikt vai neveikt kādas darbības, kuras varētu ietekmēt vides kvalitāti 2100. gadā.

Solis nr. 8

Kopīgi ar skolēniem izvērtējiet izveidotos plakātus. Ar saturiski un vizuāli veiksmīgākajiem plakātiem ieteicams iepazīstināt skolas vai vietējo sabiedrību, lai rosinātu sabiedrības pārmaiņas videi draudzīgas domāšanas un rīcības virzienā.

2. variants

(2 mācību stundas)

Solis nr. 1

Aiciniet skolēnus noskatīties filmu, filmas skatīšanās laikā aizpildot darba lapu (1. pielikums).

Solis nr. 2

Pēc filmas noskatīšanās rosiniet diskusiju par tematiem: „Klimata izmaiņas – dabas vai cilvēka izraisītas? Kā klimata izmaiņas ietekmēs mani? Kāda būs vides kvalitāte 2100. gadā?”

Solis nr. 3

Pārrunājiet, kas ir vīzija.

Solis nr. 4

Lūdziet grupām apkopot filmas skatīšanās laikā dažādos veidos piefiksēto informāciju un diskusijā radušās idejas un izveidot Latvijas vīziju 2100. gadā – īsu, konkrētu, argumentētu.

Solis nr. 5

Lūdziet grupām iepazīstināt pārējos ar izveidoto vīziju, piefiksējiet uz tāfeles vai lielas lapas būtiskāko, pārrunājiet apkopotās idejas (argumenti par/pret) un palīdziet skolēniem vienoties par visas klases kopējo vīziju.

Solis nr. 6

Aiciniet skolēnus padomāt, ko vajadzētu vai nevajadzētu darīt (atkarībā no tā vai vīzija ir optimistiski vai pesimistiski orientēta), lai šī vīzija kļūtu vai nekļūtu par realitāti. Ar jautājumiem virziet skolēnu domas lokālas, viņiem un vietējai sabiedrībai izpildāmas darbības izvirzīšanai, kas būtu videi draudzīga.

Solis nr. 7

Kopīgi ar skolēniem vienojieties par 10 darbībām, kuras katrs varētu veikt, lai vīzija (atkarībā no tā, vai tā ir optimistiski vai pesimistiski orientēta) kļūtu vai nekļūtu par realitāti.

Solis nr. 8

Kopīgi vai grupās izveidojiet plakātu, kurā aprakstītas vai attēlotas 10 izvēlētās darbības un novietojiet to redzamā vietā klasē vai citur skolā.

Darba lapa filmai „Laika jautājums”

1. Izveido shēmu „Faktori, kas izraisa globālo sasilšanu”!

2. Aizpildi tabulu!

Gāze, kas izraisa siltumnīcas efektu	Kur rodas siltumnīcas efektu izraisošā gāze?	Kā samazināt/ neitralizēt siltumnīcas efektu izraisošo gāzi?

3. Uzraksti 10 konkrētus faktus, kas apliecina klimata izmaiņu negatīvās sekas!

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

4. Kas sagaida Latviju, ja turpināsies globālā sasilšana?

Kas sagaida?	Novērtē, atzīmējot ar X atbilstošā stabiņā		Pamato savu vērtējumu!
	Pozitīvi	Negatīvi	

5. Ko var darīt, lai apturētu vai palēninātu klimata izmaiņas?

Pasaules valstis	Latvijas valsts	Citi cilvēki	Es pats

3. variants

(1 mācību stunda)

Solis nr. 1

Aiciniet skolēnus izteikt viedokļus par tematu „Kāda būs Latvijas vide 2100. gadā?”. Piefiksējiet skolēnu idejas uz tāfeles vai lielas papīra lapas.

Solis nr. 2

Kopīgi noskatieties filmas „Laika jautājums” fragmentu „Latvija. Nākotnes jautājums.”(17:56 – 25:29 minūtei) un aizpildiet darba lapu (2. pielikums)

Solis nr. 3

Aiciniet skolēnus salīdzināt viņu versijas ar filmā atspoguļotajām versijām. Ar uzvedinošiem jautājumiem palīdziet skolēniem izveidot Latvijas vīziju 2100. gadā.

Solis nr. 4

Palūdziet skolēnus izveidot plakātu, kurā arī citi cilvēki tiktu aicināti veikt/neveikt kādu darbību, lai ietekmētu vides kvalitāti 2100. gadā. Šo darbu var veikt mājās un nākošajā reizē apspriest un novērtēt plakātus.

Solis nr. 4

Noskatieties filmas „Laika jautājums” fragmentu „Rīcības jautājums” (32:23 – 46:25 minūtei) un aizpildiet darba lapu (3. pielikums).

Solis nr. 5

Aiciniet skolēnus mazās grupās apspriest, kas viņiem būtu jā dara, lai ietekmētu vides kvalitāti 2100. gadā un salīdzināt ar pārējām grupām savas idejas. Ideju pierakstīšanai var izmantot darba lapu (skat. 3. pielikuma 2. uzdevumu).

Solis nr. 6

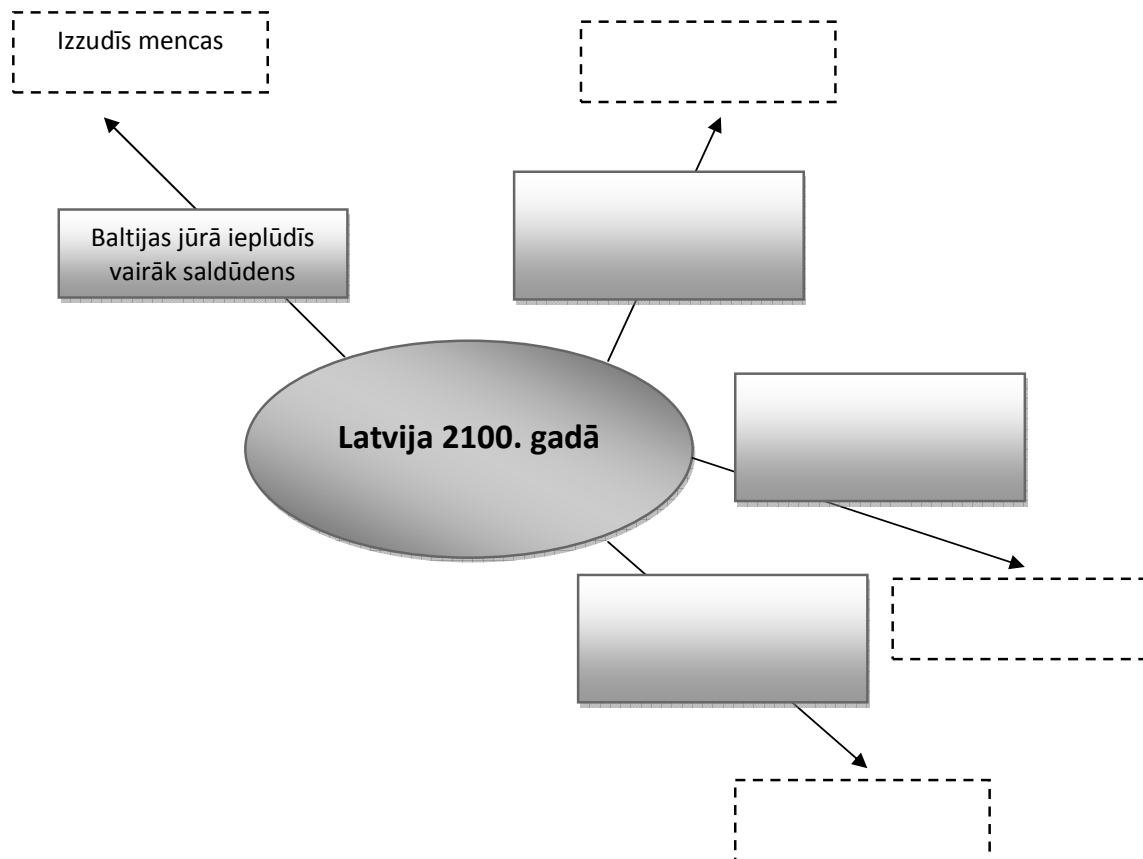
Aiciniet skolēnus izvēlēties vienu konkrētu darbību, kas veicama, lai ietekmētu vides kvalitāti 2100.gadā un individuāli vai grupā izveidot plakātu, kurā arī citi aicināti veikt vai neveikt šo konkrētu darbību. Šo darbu var veikt arī mājās un nākošajā reizē apspriest plakātus.

Solis nr. 7

Plakātus novietojiet redzamā vietā klasē vai citur skolā.

Darba lapa filmai „Laika jautājums” Fragments „Latvija. Nākotnes jautājums”

1. Noskaties filmas fragmentu „Latvija. Nākotnes jautājums” un turpini veidot „ideju zirneklī”!

2. Novērtē katru 1. uzdevumā atzīmēto iespējamo notikumu un pasvītro: ar sarkanu negatīvo, ar zaļo – pozitīvo.

3. Papildini izveidoto „ideju zirneklī” ar pamatojumiem, kāpēc tajā pierakstītais iespējamais notikums ir pozitīvs vai negatīvs!

Citas idejas, kā izmantot filmu „Laika jautājums” mācību procesā

1. Pēc filmas noskatīšanās rosiniet diskusiju par kādu no tematiem:

- Klimata izmaiņas – dabas vai cilvēka izraisītas?
- Klimata pasiltināšanās – labi vai slikti?
- Vai rapsis ir/ nav laba alternatīva fosilajam kurināmajam?
- Iespēja lielos apmēros audzēt vīnogas Latvijā – ieguvums vai zaudējums?
- Manas iespējas izdzīvot un sagaidīt 2100. gadu.

2. Skolās, kurās ir debašu klubi, debates par kādu no iepriekš minētajiem tematiem vai skolēnu pašu izvirzītiem tematiem, izmantojot argumentiem filmas faktus un meklējot citus faktus.

3. Skolēni prezentē citiem (piemēram, citiem skolēniem, skolotājiem, pagasta iedzīvotājiem) izveidoto vīziju Latvijai 2100. gadā un veido arī plakātu izstādi. Aiciniet vizuālās mākslas skolotāju sadarbīties! Iespējams, mājturības skolotājiem būs kādas idejas netradicionāliem plakātiem.

4. Skolēni veic padziļinātus pētījumus par kādu no filmā skartajiem jautājumiem, piemēram,

- pēta pašreiz pieejamās energoefektīvās lampas, to izmaksas, enerģijas patēriņu, iespēju utilizēt un citu ietekmi uz vidi,
- pēta 5% bioetanola piejaukuma 95 markas degvielai ekonomiskos ieguvumus, ietekmi uz vidi un automašīnas detaļām u.c.